

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Húsavík, 22.12.2015

Efni: Umsögn stjórnar Náttúrustofu Norðausturlands um frumvarp til laga um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur og verndun Mývatns og Laxár í Suður-Þingeyjarsýslu (sameining stofnana), 371. mál.

Stjórn Náttúrustofu Norðausturlands (NNA) leggst harðlega gegn framkomnu frumvarpi og öllum hugmyndum um sameiningu Náttúrufræðistofnunar Íslands (NÍ) og Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn (RAMÝ). Stjórnin lítur svo á að fyrirhuguð sameining, sem yrði í raun yfirtaka NÍ á starfsemi RAMÝ, verði til þess að veikja náttúrurannsóknir í Þingeyjarsýslum og minnka tengsl samfélags og þeirra vísindamanna sem vinna við vöktunarrannsóknir á lífríki Mývatns og Laxár. Mikilvægt er að fagþekking og rannsóknastarf haldist nærri viðfangsefnum í héraði og því með öllu óásættanlegt að heimilisfesti, stjórn og umsýsla RAMÝ verði flutt til höfuðborgarsvæðisins.

Náttúrustofa Norðausturlands er rannsóknastofnun sem starfar undir sömu lögum og NÍ, stundar að hluta til sambærilegar rannsóknir og RAMÝ og hefur skilgreint starfssvæði frá Ólafsfirði í vestri að Langanesi í austri, þ.á.m. Mývatns- og Laxárvæðið. Stofan er rekin af Skútustaðahreppi, Norðurþingi, Þingeyjarsveit og Tjörneshreppi og því eiga öll sveitarfélög sem land eiga að Mývatni og Laxá aðkomu að rekstri NNA. Samningur milli sveitarfélaga og ríkis gildir um reksturinn skv. lögum, þar sem ríkið greiðir 70% rekstrarframlagsins. Auk þess sinnir NNA vöktunarrannsóknum í Þingeyjarsýslum fyrir ríkið samkvæmt sérstökum samningi. Þyki ástæða til að breyta með einhverjum hætti skipulagi RAMÝ er það álit stjórnar NNA að æskilegt væri að kanna fyrst hvort ná megi fram ætluðum markmiðum heima fyrir, með aukinni samvinnu og samþættingu á starfsemi NNA og RAMÝ og efla þannig rannsóknastarf í héraði. Samstarfið mætti útfæra m.a. með sérstökum þjónustusamningi. Ekkert ætti að standa í veginum fyrir því að slíkt verði skoðað, enda NNA nú þegar fjármagnað að mestu frá ríki samkvæmt tveimur rekstrar- og þjónustusamningum eins og að framan greinir.

Að færa heimilisfesti, stjórn og umsýslu RAMÝ úr Mývatnssveit til NÍ í Garðabæ getur seint talist í samræmi við stefnu ríkisstjórnarinnar um byggðamál og er heldur ekki í samræmi við tillögur hagræðingarhóps ríkisstjórnarinnar, sem þó eru einhverra hluta nefndar til grundvallar frumvarpinu.

- *Í stefnu um ríkisstjórnarinnar segir m.a. um byggðamál: “Mikilvægt er að stuðla að fjölbreyttum atvinnutækifærum um allt land, m.a. með dreifingu opinberra starfa...”*
- *Í athugasemdum með frumvarpinu sem hér er til umfjöllunar segir í fyrstu setningu um tilefni og nauðsyn lagasetningarinnar: „Með sameiningu Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn og Náttúrufræðistofnunar Íslands er leitast við að einfalda stofnanaumgjörðina í samræmi við stefnu ríkisstjórnarinnar og niðurstöður hagræðingarhóps hennar.“*

- *Í téðum niðurstöðum hagræðingarhópsins (tillögu nr. 104) segir hins vegar: „**Verkefni Náttúrurannsóknarstöðvarinnar við Mývatn verði flutt undir háskóla eða sameinist náttúrustofu svæðisins.“***

Stjórn NNA telur það með öllu óásættanleg vinnubrögð að ekkert samráð skuli hafa verið haft við NNA í aðdraganda þess að frumvarp um sameiningu NÍ og RAMÝ var lagt fram. Þrátt fyrir að vera stór og augljós hagsmunaaðili var NNA ekki boðin aðkoma að stýrihópi umhverfis- og auðlindaráðuneytisins um samlegð stofnana á sviði rannsókna og vöktunar, né heldur var orðið við ítrekuðum óskum stjórnar NNA um fundi og aðkomu að málinu þegar komnar voru fram hugmyndir um sameiningu NÍ og RAMÝ sumarið 2015, sbr. bréf til umhverfisráðherra dags. 17. júlí 2015. Í ljósi m.a. stefnu ríkisstjórnarinnar og niðurstöðu hagræðingarhóps hennar hefði verið eðlilegt að NNA hefði haft aðkomu að málinu strax á fyrstu stigum.

f.h. stjórnar Náttúrustofu Norðausturlands,

Jón Helgi Björnsson, stjórnarformaður

Náttúrustofa
Norðausturlands

Umhverfissráðherra
Sigrún Magnúsdóttir
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

Húsavík, 17. júlí 2015.

Efni: Samrekstur Náttúrustofu Norðausturlands og Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn.

Stjórn Náttúrustofu Norðausturlands (NNA) óskar eftir því að teknar verði upp viðræður um samrekstur NNA og Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn (RAMÝ). Óskinn er sett fram í ljósi fréttaflutnings af fyrirhugaðri sameiningu Náttúrufræðistofnunar Íslands og RAMÝ. Markmiðið verði að efla starfsemi þessara rannsóknastofnana í héraði, með aukinn svæðisbundinn slagkraft í náttúrurannsóknum, eflingu samfélags og hagræði að leiðarljósi.

Náttúrustofa Norðausturlands starfar skv. lögum um Náttúrufræðistofnun Íslands og náttúrustofur nr. 62/1992, með síðari breytingum. Stofan er rekin af Norðurþingi og Skútustaðahreppi samkvæmt samningi við umhverfis- og auðlindaráðuneytið og er stjórn NNA skipuð fulltrúum þessara sveitarfélaga. Auk þeirra hafa Þingeyjarsveit og Tjörneshreppur einnig tekið þátt í rekstri Náttúrustofunnar undanfarin ár. Starfsstöð stofunnar er á Húsavík og þar starfa fimm manns í jafn mörgum stöðugildum á ársgrundvelli.

Fjölmörg sterk rök má færa fyrir samrekstri NNA og RAMÝ, enda er hlutverk og starfsemi þessara tveggja stofnana um margt lík og þær starfa í sama héraði. Mikil samlegð og aukið hagræði fælist í samnýtingu starfsfólks, tækjabúnaðar, aðstöðu o.fl., enda vinna stofnanirnar á sama fagsviði og sinna að miklu leyti sambærilegum verkefnum. Samrekstur stofnananna mun því í senn leiða til ýmissar hagræðingar og eflingar rannsókna á lífríki Mývatns- og Laxár og Norðausturlands almennt. Samrekstur NNA og RAMÝ mun einnig koma til með að efla þekkingarstarfsemi í Mývatnssveit og Þingeyjarsýslum. Samfélagslega er það mjög mikilvægt og í takt við fyrirætlanir um uppbyggingu þekkingarseturs í Mývatnssveit.

RAMÝ var stofnuð með lögum um verndun Mývatns og Laxár en þau lög byggja á sáttargjörð aðila að Laxárdeilunni frá árinu 1973. Mikilvægt er því að heimamenn séu með í ráðum þegar fjallað er um framtíð RAMÝ og hugsanlega sameiningu við stóra ríkisstofnun á höfuðborgarsvæðinu. Fyrir liggur vilji Þingeyinga og hann er skýr. Sveitarstjórnir Skútustaðahrepps og Þingeyjarsveitar, ásamt bæjarráði Norðurþings, hafa ályktað um að horft verði fremur til sameingar/samvinnu/samstarfs NNA og RAMÝ en RAMÝ og Náttúrufræðistofnunar Íslands (sjá meðfylgjandi).

Virðingarfyllt,

Jón Helgi Björnsson, stjórnarformaður NNA